

JOSEFINA MATEU I IBARS

MANUSCRITS DE MEDICINA I CIENCIES AFINS A LA
BIBLIOTECA PROVINCIAL I UNIVERSITARIA DE BARCELONA

Actes III Congrés d'Història de la Medicina Catalana.

Lleida, 1981. vol. II.

MANUSCRITS DE MEDICINA I CIÈNCIES AFINS A LA BIBLIOTECA PROVINCIAL I UNIVERSITARIA DE BARCELONA

JOSEFINA MATEU I IBARS

Des del segle XIV fins al XVIII es conserven manuscrits sobre ciències mèdiques a la "Biblioteca Provincial i Universitària de Barcelona", bé siguin testimonis dels coneixements que sobre *ars medicinae* hom tenia en alguns convents de la Província i que justament avui es troben a l'esmentada biblioteca per raó de les lleis desamortitzadores, bé perque són manuscrits universitaris, ja llibres de professors o ja apunts d'alumnes que varen pertànyer a la Universitat de Cervera.

L'aplec dóna un nombre de prop de 56 manuscrits de medicina i de 34 sobre Farmàcia, Veterinària i Ciències domèstiques.

Alguns han estat vistos per historiadors actuals, o bé esmentats en treballs d'història de la Medicina; no obstant, convé dir aquí que el catàleg de tots ells, el tenim fet i es desitja sigui d'utilitat, al menys com unitat d'una matèria que tots sabem era afegida a les Arts Liberals, al trivium i quadrivium, i a les primeres escoles dels Estudis Generals del Principat, que varen tenir com primer lloc l'Estudi de Lleida, fins arribar al traspàs de Barcelona a Cervera i altres. Per això la petita comunicació és adient a l'interès de la història de la Medicina Catalana.

Fa anys varem publicar la relació de manuscrits de la Biblioteca Universitària dels segles X al XIV, per una banda, i del XV i XVI per altra i actualment s'està publicant la dels segles XVII i XVIII. Tot això perquè encara no hi ha uns índex a l'Inventari General que publicà el P. Miquel Rosell i que varem continuar i acabar en el volum IV per a donar la relació de dos mil trenta mss. que té en total aquesta rica i antiga llibreria.

Per tant, resumint la presentació, es pot esbrinar el camí llibrari i documental sobre *ars medica*, dintre dels manuscrits inventariats de la següent forma.

Segle XIV:

Regimen contra epidemiam del Mestre Sans de Riva Aurea datat cap a l'any 1370 i que ja es va afegir per Cardoner al quinzè Congrés Internacional de Medicina l'any mil nou-cents cinquanta-set.

Segles XV i XVI

Pere Miquel Carbonell va reunir notes biogràfiques d'Arnau de Vilanova, Dinus de Garbo, Gentilis Fulginas, Thadeus Florentinus, Galen, i Hipocrates, en parlar **De medicorum celeberrimorum vita et moribus**; així mateix amb text autògraf, l'epístola **De Consolatione**

pestilentiae. En aquest important moment del Gòtic al Renaixement ens trobem davant d'estudis sobre *De Arte Medicine*, i comentaris *De differentiis febrium* de Galèn, controvèrsies científico-mèdiques amb epístoles entre Narcís Solano i Onofre Brugher a Barcelona l'any mil cinc-cents cinquanta-tres.

Creiem que a la manca de material d'aquests segles convé tenir en compte les notícies sobre l'Art de *Menescalia* que en català i com tractadet de "*Medicina per la nature de tots aucells de caça*" queda dintre del segle XV, fixant-nos a més, que també la Biblioteca de Catalunya té algun tractadet com aquest, datat a començament del segle XVI. I abans d'entrar a l'època del Barroc Neoclàsic, recordem que també hi ha manuscrits d'arts domèstiques com *Libre de banys e estubes e paladors d'altres coses per mundificar el cos de les dones e de la balessa de la cara, etc.*

Sabem que la Càtedra d'Història de la Medicina té gran interès per donar a conèixer les obres i encara la biografia dels professors de Medicina de la Universitat de Cervera. També fa molts anys començaren a esbrinar l'arxiu de Cervera a l'esmentada Biblioteca; era director Rubio Cambroner, fill de l'autor de la *Història de la Universitat de Cervera*, Rubio Borrás i ens va manar començar el catàleg. Avui altres persones bibliotecàries ho estan acabant per a publicar-lo; però en petites recerques que ens han estat demanades per altre cantó, hem pogut localitzar llibres i notícies de professors dels que es tenen manuscrits. Sigui com a testimoni el cas de Francesc Cases, professor de "*Prima de Medicina*" a l'any 1726 o del conegut Agustí Corts i Armengol, professor de Pronòstics l'any 1726, de *Vespres de Medicina* el 1743 i de *Prima* el 1765. Hi ha manuscrits seus de *Pathologia* i *Phisiologicae Disputationes*. És conegut Francesc Rabasa, professor d'Anatomia el 1731 i de Pronòstics l'any 1743. Els seus treballs sobre *Medicae propositae a professoribus in Monspelien-sium Medicorum Academiae*, ens fan veure la relació amb la Universitat més antiga que Lleida, la Universitat de Montpeller.

Els manuscrits, alguns amb il·lustracions, amb lletra petita, molt cursivitzada i de caire, com era normal en el segle XVIII, és a dir lletres personals, prenen títols llatins, *Cursus Medicus*, veritables enciclopèdies de Fisiologia i Anatomia, plenes de notes d'autoritats que ens fan conèixer l'erudició heretada del sistema docent universitari, a més del moment cultural polígraf del Segle de les Llums.

Es repeteix la titulació de manuscrits com *Praelectiones Medinales* que un segle abans, al XVII, és títol per als autors com Jaume Pujades, o bé diversos manuscrits anònims o encara no identificats llurs autors.

Hi ha manuscrits determinats amb títols com *Therapeutica*, *De remedica*, *Tractat de Cirugia*, i molts *Tractatus Medicis* com compendi, *epitom*, etc. de moltes pàgines, bé de tres-cents a cinc-cents fulls que reuneixen matèries diverses, receptaris, mètodes per curar malalties de dones, de febres, de l'orina, de la sang, etc.

Cal destacar la gran influència de l'obra de Galèn en tots o quasi tots els manuscrits del s. XVIII i la importància que tenen els manuscrits de *Farmacopea medica*, en català, llibretes de receptaris, d'herbes, el titulat *Recetario cifrado relativo a la transmutación metálica en particular a la Crisopeya y Argiropoya*, i que ja sobre drogues, mesures, *pharmacopea domèstica* i coneixences sobre confitures, venen a donar testimoni de la vida d'aquelles gents, no solament

d'una medicina curativa sinó de la preventiva, també aquella que es trobava segles enrera en els tractats medievals dels *Tacuinum Sanitatis*.

Notes

- MIQUEL ROSELL, Francisco: *Inventario general de manuscritos de la Biblioteca Universitaria de Barcelona*. Madrid. Direcciones Generales de Enseñanza Universitaria y de Archivos y Bibliotecas. 1958-1969.

1. DE RE MEDICA

Segle XIV

1. REGIMEN

Regimen contra epidemiam editum a magistro Sancio de Riva Aurea. Preservatio contra pestilentiam data per magistrum Iohannem de Tornamira. -Regimen contra epidemiam, editum per magistratum Johannem Iacobi.

S. XIV (a. 1370) Paper. f. 133-138v, 139-141, 141-143v; 285 x 222 mm.

Proc.: Biblioteca Mariana del Convent de Sant Francesc d'Asis, de Barcelona.

CARDONER PLANAS, Antonio: Un texto medieval acerca de la peste desconocido hasta la fecha, en "XV Congrés Internacional d'Història de la Medicina"; "Arxiu Ibero-Americà d'Història de la Medicina i Antropologia M dica". 1957, p. 93-94.

Segle XVI

2. ANATOMIA HUMANA

Any 1595. Paper. 405 f. 158 x 110 mm.

Ms. 1332.

Proc.: Biblioteca de la Universitat de Cervera.

Data: "...cui historiae finis impositus a 6 die mensis Junii anni 1595".

3. ARS

De Arte Medicine

s. XVI. Paper. f. 34b-37b. 305 x 220 mm.

Ms. 1953, IV.

4. CARBONELL, Pere Miquel

De medicorum celeberrimorum vita et moribus. Dades biogràfiques d'Arnau de Vilanova, Dinus de Garbo, Gentilis Fulginas, Thadeus Florentinus, Galienus Graecus i Hip crates.

S. XV. Paper. f. 6-7. 240 x 180 mm.

Ms. 123, III.

Proc.: Convent de Santa Caterina, O.P. de Barcelona.

5. CARBONELL, Pere Miquel

Epistola ad Franciscum Carbonellum, de Consolatione pestilentiae belloque et fame additis; et an, pestilentia vigente, sit fugiendum.

S. XV. Paper. f. 12-16. 240 x 180 mm.

Ms. 123, IV.

Proc.: id.

Text autògraf de Pere Miquel Carbonell.

6. SEGARRA, Jaume

Commentaria in libros Galeni "de differentiis Februm"; "De Medicamentorum Facultatibus".

S. XVI (finals) Paper. f. 1-211. 250 x 150 mm.

Ms. 920, I.

7. SOLANO, Narciso

De re medica. Controvèrsies científiques-mèdiques entre Narcís Solano i Onofre Brugher (Barcelona 13 gener-20 març 1553), i cartes.

S. XVI. Paper. f. 62-85. 215 x 155 mm.

Ms. 561, IV.

Segle XVII-XVIII

8. ALLEN, J.

Synopsis universae Medicinae

S. XVIII. Paper. 95 f. 160 x 115 mm.

Ms. 1347.

Vegis en B.U.B.: Synopsis universae medicinae practicae sive doctissimorum virorum de morbis eorumque causis ac remediis judicia accesserunt nunc demum casus nonnulli oppido rari... Authore-editio secunda veneta... Venetiis, Laurentius Basilius, 1737, 2 vols.

(Sig. C. 21/7/9-10).

9. CASES, Francesc

Comentarii in Galeni libros

Any 1718. Paper. 301 f. 210 x 155 mm.

Ms. 948.

Proc.: Universitat de Cervera i va ésser Professor de Prima de Medicina en la mateixa Universitat l'any 1726.

10. CASETAS, Diego

Tractatus Medici. I. Historia anatomica de Ossibus et musculis. II. Commentarius in Galeni librum de Ossibus. III. Descriptio alicuarum partium similarium, in corpore contentarum.

Any 1715. Paper. 43 f. 210 x 155 mm.

Ms. 419.

Proc.: Universitat de Cervera.

11. CIRUGIA

Principis de cirugia

S. XVIII. Paper. 210 f. 210 x 150 mm.

Ms. 38.

12. CORTS Y ARMENGOL, Agustí

Pathologia

Any 1762-1764. Paper. 236 f. 200 x 150 mm.

Ms. 414.

Proc.: Universitat de Cervera. Va ésser Professor de Pronòstics l'any 1726, de Vespres de Medicina l'any 1742 i de Prima de Medicina l'any 1765 a la mateixa Universitat.

13. CORTS Y ARMENGOL, Agustí

Physiologicae Disputationes.

Any 1766. Paper. 123 f. 200 x 150 mm.

Ms. 415.

Proc.: Universitat de Cervera. Va ésser Professor de Pronòstics l'any 1726, de Vespres de Medicina l'any 1742 i de Prima de Medicina l'any 1765 a la mateixa Universitat.

14. CORTS Y ARMENGOL, Agustí

Tractatus de Februm Curatione.

S. XVIII. Paper. 97 f. 200 x 155 mm.

Ms. 417.

Proc.: id.

15. CORTS Y ARMENGOL, Agustí

Tractatus Medici. I. Tractatus de affectibus Curandis. II. Tractatus de morborum mulierum puerorumque curatione. III. Therapeutica. IV. Tractatus de methodo praescribendi formulas medicamentorum. V. De recta methodo sanguinem mittendi rectaque purgandi ratione. VI. Tractatus de febre maligna.

Any 1765. Paper. 395 f. 200 x 145 mm.

Ms. 418.

Proc.: id.

16. CORTS Y ARMENGOL, Agustí

Tractatus Medici. I. Tractatus de morborum ipsorumque causarum et sumptomatum differentiis ac causis. II. Tractatus de coctione et putredine. III. Tractatus de maligna febre. IV. Commentarii in tres priores Galeni libros de Morbo et Symptomate. V. Tractatus de Lue Venerea.

Any 1733. Paper. 302 f. 215 x 155 mm.

Ms. 413.

Proc.: id.

17. ESTADÍSTIQUES

Estadístiques mensuals d'enfermetats observades per un metge durant els anys 1774-1776.

Anys 1774-1776. Paper. 87 f. 215 x 160 mm.

Ms. 1654.

18. GARCIA, Victor

Tractatus Medici

Any 1754. Paper. 292 f. 210 x 150 mm.

Ms. 950.

19. HIPOCRATES

Dissertatio super aphoristicam Hippocratis.

S. XVIII. Paper. f. 112-116. 205 x 154 mm.

Ms. 1748.

Vegís B.U.B. impressos d'aquest autor.

20. INSTITUTIONES MEDICAE

Tom. I. Tractatus Psycho-Chymicus de Clementis Corporum. II. Tractatus medico-anatomicus de uso partium corporis humani. III. Joannes Astruch: Tractatus pathologicus de depravata humani corporis economia. Tom. II. I. Semiotus. II. Joannes Astruch: Therapeutica. III. Tractatus de natura et differentiis februm. IV. Jacobus Lazerme: Tractatus de morbis infantum. V. Antonius Magnel: Tractatus de tumoribus.

S. XVIII. Paper. 190 i 148 f. 250 x 180 mm.

Ms. 456-457.

21. LLIBRE

Llibre de medicinas per lo Col·legi de P. Trinitaris Calçats de Barcelona.

S. XVIII. Paper. 69 f. 203 x 150 mm.

Ms. 1777.

Proc.: Col·legi de la Sma. Trinitat de la Redenció de Cautius de Barcelona.

22. MINUTA

Minuta medico-chirurgico, pharmaceutico, quimico, anatòmico, botànico.

S. XVIII. Paper. 287 f. 105 x 080 mm.

Ms. 1920.

23. MISCEL·LANEA

Miscel·lanea medica

S. XVIII. Paper. 294 f. 155 x 107 mm.

Ms. 1834.

Proc.: Biblioteca Mariana del Convent de S. Francesc de Barcelona.

S. XVII-XVIII. Paper. 204 f. 220 x 160 mm.

Ms. 556.

24. MISCEL·LANEA

Miscel·lanea Provençal de Antoni Bastero i Lladó

I. Guido de Cauliac: Inventari o Collectari de Cirugia y de Medicina. II. Joannisio: Introducttione dell'arte del tegni. III.

Galien: Coneixença de les Orines. IV. i V. Mestre Antoni Ricart: Coneixença dels polços y de les Orines. VI-VIII. Tractats de Flebotomia, ventoses y sangüisurgues. IX. Suma de simples medicines e compostes. X. Guido de Cauliac: Capítol de Vòmit. XII. Arnau de Vilanova: Sobre lo regiment en temps de epidemia. S. XVIII. Paper. 136 f. 200 x 210 mm.
Ms. 239.
Proc.: Convent P.P. Agustins de Barcelona.

25. PATHOLOGIA

Anatomia.

S. XVIII. Paper. f. 28-33. 205 x 145 mm.
Ms. 919.

PHYSICA

Physica et Medicina.

S. XVIII. Paper. 189 f. 205 x 145 mm.
Ms. 919.

26. PINOS, Antoni

Tractatus Medici.

S. XVIII. Paper. 196 f. 210 x 155 mm.
Ms. 947.
Proc.: Universitat de Cervera.

27. PINYANA, Pere; PIQUER, Andres

Cursus medicus. I. Pere Pinyana: Physiologia Corporis humani. II. Pathologiae Institutiones. III. Tractatus de Indicationibus Medicinæ. IV. Andreas Piquer: Tractatus Physico-medicus de humani corporis. Mecanismo in nervis precipue observabili et per anathomem facile comprehensibili. V. Cathalogus celebriorum Medicinæ auctorum, cum notis criticis. VI. De mecanismo naturæ in morbis. VII. Andreas Piquer: Tractatus physico-anatomicus de nervis eorumque morbis, ex anathome dignoscendis. VIII. Benet Pallor i Filter: Compendium Anatomicus. IX. Lección de puntos. X. Theses dogmatico-rationales medicæ quas pro adipicenda summa doctoratus laurea, proponit Benedictus Pallor et Filter. 1764-1751.

Anys 1764-1751. Paper. 350 f. 210 x 150 mm.
Ms. 301.
Vegis en B.U.B. els impresos d'Andres PIQUER.

28. PLA, Joan

Anathomia

Anys 1691-1698. Paper. 279 f. 210 x 153 mm.
Ms. 1640.
V.t.: Tractatus medici.

29. PLA, Joan

Tractatus varii de Medicina.
Anys 1701-1703. Paper. 275 f. 215 x 150 mm.
Ms. 610.
Proc.: Universitat de Cervera.

30. PLA, Joan

De febre maligna
S. XVIII. Paper. 205 x 154 mm.
Ms. 1748.

31. PRAELECTIONES

Praelectiones Medicinales.
Anys 1668-1671. Paper. 234 i 205 f. 210 x 160 mm.
Ms. 608-609.
Proc.: Universitat de Cervera.

32. PRAELECTIONES

Praelectiones Medicinales.
Anys 1701-1702. Paper. 186 f. 210 x 155 mm.
Ms. 616.

33. PUJADES, Jaume

Praelectiones Medicinales.
Anys 1669-1670. Paper. 176 f. 215 x 150 mm.
Ms. 949.

34. PUJADES, Jaume

Praelectiones Medicinales. I. Tractatus de indicationibus seu methodus medendi. II. Commentarii in libris tres Galeni de Crissibus. III. Tractatus de diebus decetoriis. IV. Tractatus de usu hiru(n)dinum et Curcurbitularum. V. Tractatus de Vessicatoriis.
Anys 1672-1683. Paper. 178 f. 25 x 145 mm.
Ms. 422.

35. QAESTIONES

Questiones Medicae propositae a professoribus in Monspeliensium Medicorum Accademia pro laurea obtinenda.
S. XVIII. Paper. 75 f. 200 x 145 mm.
Ms. 524.

36. QAESTIONES

Questiones medico-chirurgicae (tomus I)
Any 1764. Paper. 219 f. 305 x 210 mm.
Ms. 1621.
Proc.: Biblioteca Mariana del Convent de S. Francesc de Barcelona.

37. REBASA Y MORLIUS, Francesc

Tractatus Medici. I. Humani corporis et singularium eius partium Anathomia descriptio. II. Institutionum medicinalium tractatus therapeuticus de Materia medica.

Any 1734. Paper. 141 f. 200 x 150 mm.

Ms. 424.

Proc.: Universitat de Cervera; va ésser Professor d'Anatomia l'any 1731 i de Pronòstics l'any 1743 a l'esmentada Universitat.

38. RES MEDICA

De res medica

Any 1731. Paper. 168 i 182 f. 205 x 160 mm.

Ms. 606-607.

Proc.: Universitat de Cervera.

39. RESIANO, Juan

Clavis Paracelsi

S. XVIII. Paper. 109 f. 200 x 160 mm.

Ms. 316.

Proc.: Convent de Sta. Madrona, O. Cap. de Barcelona.

40. THERAPEUTICA

Therapeutica

S. XVIII. Paper. 502 f. 204 x 120 mm.

Ms. 1697.

Proc.: Universitat de Cervera.

41. TRACTAT

Tractat de Cirurgia

Any 1697. Paper. 133 f. 262 x 215 mm.

Ms. 1673.

42. TRACTAT

Tractat de Cirurgia

S. XVIII. Paper. 452 f. 210 x 135 mm.

Ms. 33.

Proc.: Convent de Sta. Madrona de Barcelona.

43. TRACTAT

Tractat de Medicina

Any 1764. Paper. 178 f. 200 x 150 mm.

Ms. 26.

44. TRACTAT

Tractat de Medicina

S. XVIII. Paper. 245 f. 190 x 150 mm.

Ms. 9.

45. TRACTAT

Tractat de Medicina

S. XVIII. Paper. 111 f. 210 x 155 mm.
Ms. 1937.

46. TRACTATUS

Tractatus de morbis abdominis sive cavitatis naturalis

S. XVIII. Paper. 96 f. 305 x 150 mm.
Ms. 1646.

47. TRACTATUS

Tractatus de re medica

S. XVIII. Paper. 207 f. 216 x 165 mm.
Ms. 615.

Proc.: Universitat de Cervera.

48. TRACTATUS

Tractatus medici. I. Agustí Fatjó: Tractatus de curandis febribus. II. Tractatus de rationabili methodo curandi humani corporis preter naturales affectiones. III. Orriols: Tractatus de Pulsibus. IV. Agustí Fatjó: Tractatus de generali medendi methode.

Anys 1695-1696. Paper. 301 f. 210 x 157 mm.
Ms. 1652.

49. TRACTATUS

Tractatus Medici. I. Tractatus de Temperamentis. II. Tractatus in medicinam physiologicam. III. Fornells: Physiologica medicina. IV. Disputatio de humoribus.

Any 1698. Paper. 222 f. 215 x 155 mm.
Ms. 1747.

50. TRACTATUS

Tractatus Medici. I. Anathomiae corporis humani tractatus tres. II. Disputationes scholasticae in tres Galeni libros de temperamentis. III. Praelectiones scholasticae circa tres Galeni libros de causis symptomatum. IV. Tractatus utilissimus de morborum muliebrium pueriliumque curatione. V. Tractatus utilissimus de febrium curatione. VI. Selectae disputationes (yaticae) in quibus ex universa medicina theoreticopracticae difficultates quamplurimo expanduntur et resolvuntur.

Any 1733. Paper. 395 f. 210 x 155 mm.
Ms. 1666.

51. TRACTATUS

Tractatus Medici. I. Tractatus de recto methodo sanguine mittendi rectaque purgandi ratione. II. Tractatus de universali medendi methodo. III. Disputatio scholastica de pulsibus et urinis, ad mentem Galeni et aliorum gravissimorum doctorum. IV. Commentarii

in tres Galeni libros de morbo et synthomate. V. Disputationes scholasticae iuxta Hipocratis et Galeni doctrinam de natura humana.

Anys 1761-1763. Paper. 239 f. 158 x 208 mm.

Ms. 1675.

52. TRACTATUS

Tractatus Medici. I. Tractatus de inflammatione. II. Tractatus de Morbis Pectoris sive Thoracis.

S. XVIII. Paper. 116 f. 212 x 150 mm.

Ms. 1691.

53. TRACTATUS

Tractatus Medici. I. Tractatus de recta methodo sanguinem mittendi rectaque purgandi ratione. II. Tractatus de generali rationalites medendi methode.

S. XVIII. Paper. 245 f. 200 x 150 mm.

Ms. 423.

Proc.: Universitat de Cervera.

54. TRACTATUS

Tractatus medici. I. Tractatus de Urinis. II. Jaume Solà: Disputationes utiles de sudoribus. III. Recetarium. IV. Methodus Curandi universales morbos mulierum. V. Tractatus de morbis puerorum. VI. Commentarii in libros Galeni de Crisibus.

S. XVIII. Paper. 187 f. 220 x 160 mm.

Ms. 1671.

55. TRACTATUS

Tractatus Medici. I. De differentiis universalibus febrium et particularibus putridarum. II. Tractatus de febre maligna et febrium synthomatibus. III. Comentarius in quartum Librum Aphorismorum Hippocratis.

S. XVIII. Paper. 151 f. 210 x 155 mm.

Ms. 1644.

56. TRACTATS

Tractats relacionats amb la medicina.

S. XVIII. Paper. 336 f. 205 x 140 mm.

Ms. 614.

11. DE RE PHARMACEUTICA

Segles XV-XVII

57. Disputatio de Oleis.

S. XVI (finals). Paper. f. 268v-280. 205 x 150 mm.

Ms. 920, III.

58. MEUDON, Oto de

De virtutibus herbarum.

S. XVI. Paper. 69 f. 185 x 140 mm.

Ms. 163.

59. NUÑEZ, Bartolomé

De usu medicamentorum compositorum.

S. XVI (finals). Paper. 212-168 f. 205 x 150 mm.

Ms. 920, III.

60. Proprietates et virtutes infrascripti mellis rosatici.

(amb fórmula)

Any 1470. Paper. f. 261v. 300 x 215 mm.

Ms. 575.

61. RECEPTARI

Receta de "unguento rosato".

S. XVI (finals). Paper. f. 198. 140 x 100 mm.

Ms. 1561.

62. RECEPTARI

Receptari farmacéutic.

S. XVI. Paper. f. 24v-34. 215 x 155 mm.

Ms. 561, II.

63. RECEPTARI

Receptari per totes les malalties.

S. XV. Paper. f. 173-177. 300 x 220 mm.

Ms. 573.

Proc.: Biblioteca del Convent de Sant Josep de C. D. de Barcelona.

64. RECEPTES

1. a) jarob per voidar els humors, b) faxadura per la boca del estòmag.

S. XVI-XVII. Paper. f. 406. 153 x 110 mm.

Ms. 1140.

Segle XVIII

65. COMPENDIUM

Compendium breve pharmaciae dogmata et rudimenta edocens iuxta doctrinam Joannis Mesues Damascenci.

S. XVIII. Paper. 121 f. 210 x 160 mm.

Ms. 130.

66. FARMACOPEA

Farmacopea mèdica.

S. XVIII. Paper. 493 f. 155 x 100 mm.

Ms. 1551.

Proc.: Universitat de Cervera.

67. LLIBRE

Llibre de medicines per lo Col·legi de P. P. Trinitaris Calçats de Barcelona 1763.

Any 1763. Paper. 69 f. 203 x 150 mm.

Ms. 1777.

Proc.: Pares Trinitaris del Col·legi de la Redenció de Barcelona.

68. LLIBRETA

Llibreta d'algunes receptes.

S. XVIII. Paper. 93 f. 145 x 155 mm.

Ms. 1119.

Proc.: Convent de Santa Eulàlia, O.M.C. de Barcelona.

69. RECEPTARI

Receptari cifrat, relatiu a la transmutació metàl·lica en particular a la Crisopeia i Argiropèia.

Any 1687. Paper. 279 f. 215 x 160 mm.

Ms. 40.

Proc.: Biblioteca Mariana del Convent de Sant Francesc de Barcelona.

70. RECEPTARI

Receptari. 35 receptes.

S. XVIII. Paper. f. 112-116. 205 x 154 mm.

Ms. 1748.

71. ROSSELL, Joan Francesc

In tres Galeni libros de Morbo et Synthomate.

S. XVIII. Paper. 199 f. 205 x 155 mm.

Ms. 605.

Proc.: Universitat de Cervera.

Vegis en B.U.B. els impressos d'aquest autor.

72. SANPONTS, Josep Ignaci

Pharmacopea domestica.

S. XVIII. Paper. 72 f. 248 x 178 mm.

Ms. 1667.

73. LEXIC

Lèxic farmacèutic, alfabetitzat.
S. XVIII. Paper. 43 f. 145 x 100 mm.
Ms. 1125.

Segle XV

74. **Llibre de natures de besties e d'aucells e de lur significació.**
S. XV. f. 156b-157b. 290 x 220 mm.
Ms. 75. Opuscles varis, XI.
Proc.: Biblioteca del Convent de Sant Josep de C.D. Barcelona.

75. **EIXIMENIÇ, Francesc**

Llibre de les Dones.
Any 1453. Paper. 363 f. 280 x 225 mm.
Ms. 79.
Al Departament de Paleografia i Diplomàtica es prepara una tesi Doctoral de Soletat Farnés amb un índex dels manuscrits d'Eiximeniç a Catalunya.

76. **DIEÇ (de Calatayud), Manuel**

Llibres de Menescalía: Llibres dels Aucells de Cassa (dels cans de cassa). Llibre que tracta dels cavalls y de les mules.
S. XV. Paper. f. 7-89; 108v-149v. 295 x 210 mm.
Ms. 68.
A la Biblioteca de Catalunya, el ms. 1661: **Tractat de Menescalía** (a. 1502).

77. **Llibre de banys e estubes e paladors d'altres coses, per mundificar el cos de les dones e de la balessa de la cara e d'altres pertides del cos.**
S. XV. Paper. f. 151-170. 295 x 210 mm.
Ms. 68, IV.
Proc.: Convent de Santa Caterina O.P. de Barcelona.

78. **LLIBRE**

Llibre de totes maneres de confits.
S. XV. Paper. f. 172-184. 295 x 210 mm.
Ms. 68, V.

79. **LLIBRE**

Llibre de totes maneres de potages de menjar.
S. XV. Paper. f. 185-258v. 295 x 210 mm.
Ms. 68, VI.
Nota: Josep Pons i Guri, Director de l'Arxiu d'Arénys de Mar, ha fet l'edició d'aquest manuscrit.

80. **LLIBRE**

Llibre de conexences d'especies e de drogues e de avissaments de

peossos, canes e mesures de diverses terres.

Any 1455. Paper. 131 f. 230 x 150 mm.

Ms. 4.

Proc.: "Ludovicus Pontius ab Ycardo me possidet" (Tarragona).

GUAL I CAMARENA, Miquel: Vocabulario del Comercio Medieval.

Tarragona. Diputació Provincial. 1968. 531 pp. (i 2ª edició).

81. TRACTAT

Tractat de medicina per a totes les aus de caça.

S. XV. Paper. f. 25v-41. 230 x 160 mm.

Ms. 102, Opuscles II.

Segles XVII-XVIII

82. BORRELL, Francesc

De la purificació dels set metalls.

Any 1703. Paper. 299 f. 220 x 155 mm.

Ms. 39.

83. CAMPAMY, Francesc

Receptes per a fer colors, tinta i daurar.

S. XVIII. Paper. 44 f. 210 x 150 mm.

Ms. 1982.

84. LIBER

Liber de aribus.

S. XVIII. Paper. f. 36-46.

Ms. 1834.

Proc.: Biblioteca Marianna del Convent de S. Francesc de Barcelona.

85. LLIBRE

Llibre de confitures i de drogues.

Any 1764. Paper. 138 f. 305 x 200 mm.

Ms. 1395.

86. MARQUES, Antonio

Tratado contra el afeyte y mundo mujeril.

Any 1671. Paper. 157 f. 320 x 220 mm.

Ms. 1017.

87. PALAU, Melchor

I. Les conescences de los drogues. II. Miguel de BAEZA: Los quatro libros de la Arte de Confiteria.

S. XVII. Paper. 127 f. 195 x 145 mm.

Ms. 62.

88. RECEPTARI

Receptari-Herbari.

S. XVII. Paper. f. 81-75 mm.

Ms. 1149.

89. RECEPTARIUM

Receptarium.

S. XVIII. Paper. 59 f. 215 x 155 mm.

Ms. 420.

90. RECEPTARIUM

Receptarium de Herbis.

S. XVIII. Paper. f. 24-26. 153 x 107 mm.

Ms. 1834

Proc.: Biblioteca Marianna del Convent de S. Francesc de
Barcelona.